

Cenaclul dramaturgilor 12

**În lectură:
„PATA”
de
Vasile Băran
și
Șerban Creangă**

Semnată de Vasile Băran și Șerban Creangă (primul — cunoscut publicist și scriitor, al doilea — scenarist și regizor de film), comedia *Pata* a fost prezentată, în Cenaclul dramaturgilor, luni, 15 februarie a.c. Foaierul sălii Majestic devenise neîncăpător la ora cînd actorii teatrului Giulești (Rosina Cambos, Astra Dan, Athena Demetriad, Adriana Schiopu, Jeanine Stavarache, George Bănică, Șerban Celea, Constantin Cojocaru, Sabin Făgărășanu, Constantin Măru, Dumitru Mircea, Gelu Nițu, Radu Pana-

marenco, Răzvan Vasilescu) au „declanșat” lectura textului.

Discuțiile au fost conduse de criticul Radu Popescu, președintele Cenaclului.

PAUL TUTUNGIU Doresc mai întîi să salut cu plăcere prezența în cenaclu, în această seară, a unor importanți creatori din lumea teatrului și a literaturii române contemporane. Această prezență bănuiesc că se datorează și lui Vasile Băran, care, cum îl știm cu toții, este un

generos prieten al colegilor lui de breaslă. Ceea ce spunea, la ultima ședință de lucru, Paul Everac, și nu cu malițiozitate — că aici nu trebuie adusă numai literatură de deosebită importanță — s-a realizat. Tributară multor formule care azi au devenit desuete, această piesă are o idee interesantă, de fapt un motiv dramatic interesant...

...Dar este scris cu mijloace mai puțin îndrăznețe, sînt reluate neinteresante elemente din recuzita antiiluzionistă (actorul care-și dezvăluie secretele profesionale omului din stal), iar ceea ce am putea numi conflict se concentrează în cea de-a treia parte, prima parte și a doua a textului constituindu-se în expozițiuni. Evident, autorii au ignorat — cu bună-știință sau nu — faptul că în teatru conflictul are o natură specială. Astfel, din lectura acestui text avem destule de învățat în ceea ce privește măiestria artistică. Înepăturile modeste ale unor calambururi, unele replici cu sensuri decupate, parcă, din alți autori... absența aproape „generală” a caracterelor, vin în contrast cu izbutitul monolog al țiganului poreclit, pare-mi-se, Import-export. Pentru a nu rămîne o simplă fază de lucru, textul trebuie reluat în continuare, cu seriozitatea dovedită de autori cu atîtea ocazii.

NATALIA STANCU : În ordinea intrării în scenă, cea dintîi probă la care se supune o piesă este atractivitatea și vioiciunea replicii. Piesa nu a fost bine pusă în evidență de actori, în prima parte. După părerea mea, actualitatea piesei îi conferă rezistență. Piesa rezistă și prin miza ei : ea vorbește despre imixtiunea în sfera vieții intime. Ea vorbește despre o lume pe dos, în care raporturile firești ajung să se inverseze. Mi se pare interesantă, prin efortul de-a proiecta comedia, în final, pe un fundal mai dramatic. Acestea sînt calități importante ale piesei. Cît privește personajele, ele se constituie în grupuri distincte. Ucenicul — *raisonneur*-ul piesei — este interesant prin calitatea informației. Expresivitatea șarjei, modul convingător în care se trece de la banal la absurd trebuie de asemenea remarcate. Sigur că piesa are și lipsuri. Finalul cu fata ucenicului pare lipit și inutil.

RADU F. ALEXANDRU : Cu siguranță că sînt destule argumente și pro. Cred

că prezența lui Șerban Creangă pe afișul acestei piese este demnă de a fi salutată. Faptul că unul sau două teatre și-au și manifestat interesul pentru piesa aceasta dovedește că nu este mai rea decît altele, care sînt jucate.

PROF. MARIANA PETRESCU La acest cenaclu am putut să constat uneori că teatrul se produce nu numai pe podiumul de pe care citesc actorii, ci și în sală. Adunăm aici forțe importante ale teatrului românesc, ca să ascultăm, ce ? O propunere modestă. Sîntem cenaclu de lucru, să discutăm piesa, nu să venim cu osanalele confecționate de acasă. Nu motivele din literatura universală ne interesează aici, ci falsitatea. Apare *raisonneur*-ul, care ne solicită „un ochi deschis asupra realității”. Dar unde-i realitatea ? Construcția piesei este deficitară, și ar fi putut fi salvată. Mi-a plăcut finalul, cu răsturnările lui. Dacă ideea piesei ar fi fost însoțită de o construcție dramatică pe măsură, textul ar fi cîștigat mult. Așa cum arată acum, această piesă n-o pot numi încă o comedie.

VALENTIN MUNTEANU : Nu este o piesă despre ICRAL, este o piesă despre cu totul altceva.

EMILIAN POPESCU : Autorii au avut intenția să facă o caricatură a realității, și deci n-ar fi cazul să cerem și personaje pozitive. Piesa are calități : vioiciunea limbajului, cascada de panseuri de la un capăt la altul al textului. Dar parcă această cascada este chiar prea inflaționistă, față de motivul central al petei din tavan. Nota de pitoresc nu trebuie să lipsească. Parcă ducem dorul de asemenea personaje. Cred că în lucrarea propusă cenaclului în această seară, forțele artistice puse în acțiune depășesc miza. Ele se complac într-un conformism lăcid.

PAUL EVERAC : Dacă tovarășul Tungiu a considerat utilă prezența unor critici importanți în această seară, țîn să reamintesc că unii critici importanți sînt chiar gazdele. Pînă în această seară inclusiv, noi nu ne-am asumat cu toții și răspunderea calității pieselor ce se citesc aici. Laudele rostite aici, pentru mine, nu înseamnă decît un îndemn.

Mircea RAREȘ

